

Skog Alnarp

En öppnad ”julklapp”

Odlingen av julgranar kan utvecklas mycket mer. Det framhåller Martin Pettersson som skrivit landets första doktorsavhandling om julgransproduktion.

I avhandlingen jämförs Sveriges småskaliga produktion med North Carolinas storskaliga produktion. Där finns en mängd kunskap om produktion och skötsel inklusive handböcker, faktablad, manualer, artiklar och webbplatser om julgransproduktion.

Dessutom finns ett universitetsprogram och utbildad personal som har till uppgift att stödja och hjälpa North Carolinas 1300 julgransodlare.

DETTA samarbete mellan myndigheter, forskare och odlare har hjälpt till att forma North Carolinas mycket framgångsrika julgransindustri, där majoriteten av granarna exporteras till andra delstater i USA, med en årlig omsättning motsvarande 100 miljoner dollar (över 800 miljoner kronor).

I SVERIGE saknas liknande kunskap och stöd.

– Något som förundrar mig är att det inte ens finns underlag och statistik om antalet

julgranar som produceras och säljs, antalet odlare, brukad areal eller andelen gran och ädelgran. Varken jordbruksverket eller skogsstyrelsen verkar ha någon koll på detta.

– Det är märkligt att Sverige, som är ett så utpräglat skogsland, inte ens är självförsörjande på julgranar, säger Martin Pettersson.

HAN ser stora utvecklingsmöjligheter av flera skäl:

✓ Den svenska julgranproduktion är relativt frisk och fri från de mest aggressiva skadegörarna, såsom *Phytophthora* (rottröta) i USA eller ädelgranskräftan i Danmark och Norge.

✓ Det finns mycket mark tillgänglig som skulle fungera bra att odla på och den är relativt billig i jämförelse med exempelvis Danmark, där odlingen är väl utvecklad.

✓ Ökad miljömedvetenhet från svenska konsumenter bör resultera i att man väljer bort importerade plastgranar från Kina som är dålig för miljön.

✓ Ökad vilja att stödja svenskt och närproducerat bör resultera i att man väljer en svensk gran istället för en importerad gran.

– För att bättre utnyttja den svenska julgransproduktionen behöver markägare bli medvetna om dagens stora möjligheter. Nu diskuteras julgranar endast några få veckor före jul, vilket visar det ganska låga engagemanget. För att få till en förändring måste markägare, politiker och andra potentiella intressenter få kännedom om möjligheterna, säger Martin.

Han tycker Sverige bör bli medlem i Europas gemensamma julgransodlarförening (the Christmas Tree Growers Council of Europe - CTGCE) för att få tillgång till den senaste informationen och forskningen, inklusive teknik för att förbättra kvaliteten och effektivisera produktionen.

FÖR närvarande produceras inga ädelgransplanter i Sverige utan alla importeras.

Nordmannsgran/Kungsgran dominerar ädelgranarna, men det finns alternativ för odling längre norr ut. Foto: Martin Pettersson

– En stor förbättring skulle vara att etablera svenska provenienser och fröplantager för produktion av svenska julgranar.

– Det skulle öka den svenska julgranindustrins konkurrenskraft och minska beroende av importerade granplanter, vilket innebär stora risker eftersom sjukdomar lätt kan följa med plantorna. Flera odlare jag talat med efterfrågar provenienser anpassade till svenska klimatförhållanden, säger Martin Pettersson.

– I stora delar av landet är det för kallt för att producera Nordmannsgran/Kungsgran (*Abies nordmanniana*), men det finns andra högkvalitativa alternativ, exempelvis klippgran (*A. lasiocarpa*) och balsamgran (*A. balsamea*), som skulle fungera bra i norra Sverige.

– För att lyfta produktionen behövs samarbete både internationellt och mellan myndigheter, forskare och odlare, som liknar det som finns i North Carolina, säger Martin Pettersson.

Virginiagrannen (*Abies fraseri*) är den mest populära julgranen i North Carolina. Foto Martin Pettersson

Martin Pettersson